

En procent till konst.

Utlysning av konstnärligt gestaltningsprojekt:

Bostadsområdet Perstorp 1 Drevvikshöjden, Farsta

Konstprogram | Kulturförvaltningen | Stockholm konst

Tidplan, byggprojektet:

Hela byggprojektet ska stå klart 2024

Tidplan, konstprojektet:

Sista anmälningsdag om att delta i upphandling: **2020-05-27**

Tilldelningsbeslut, skissförslag, prel. 2020-06-10

Kontrakt tecknas, prel.: 2020-05-12

Inlämning skissförslag, sept 2020

Presentation av skissförslag, ev. beställning av gestaltningsuppdrag

Produktion av konstnärlig gestaltning: 2020-10 – 2024

KONSTNÄRLIG GESTALTNING: BOSTADSOMRÅDET PERSTORP 1 DREVIKSHÖJDEN, FARSTA

Beställare: Stockholm konst i samarbete med Familjebostäder | Dnr: 3.2/332/2020

Familjebostäder uppför fastigheter för hyresrätter i området Drevvikshöjden och har, i enlighet med den s.k. enprocentsregeln, avsatt medel för produktion av konstnärlig gestaltning till området.

Denna upphandling avser skissupdrag och eventuell beställning av ett platsspecifikt konstnärligt verk till kvarteret Perstorp 1, som är den mest centrala och förtätade delen i området.

OMRÅDET DREVIKSHÖJDEN

Marken kring det nuvarande Farstaområdet köptes av Stockholms stad 1912, som då ville säkerställa ”stadsområdets utvidgande”, så som man gjort med ett flertal andra områden i Stockholms omnejd. Det skulle dock dröja ända till mitten av 1950-talet innan marken exploaterades. Farsta blev då den andra s.k. ABC-staden efter Vällingby.

Idag ingår Farstaområdet som en del i en del i ett större byggnadsprogram, *Tyngdpunkt Farsta*. I området pågår arbetet med att uppföra cirka 2000 nya bostäder mellan Nynäsvägen och Drevvikens strandområde. Det nya bostadsområdet *Drevvikshöjden* är beläget närmast stadskärnan och kommer, när det står klart, att erbjuda cirka 700 nya bostäder:

- 380 hyresrätter (Familjebostäder/Arkipol)
- 200 studentlägenheter (Familjebostäder/Arkipol arkitekter)
- 120 bostadsrätter (Viktor Hansson AB/Joliark)

SISAB kommer även att ersätta Monikaen befintlig mindre förskola med en större.

Drevvikshöjden har ett attraktivt, naturskönt läge nära stranden med en vacker utsikt över Drevviken och Hökarängsbadet. Naturen här är kuperad med fina promenadstråk genom gammal blandskog med mycket tall och ek. Perstorpsvägen som utgör den östra gränsen för området, skär genom strandskyddsområdet och dispens för byggnation har erhållits för en del av planområdet. Här finns känsliga naturvärden och en gammal kulturmiljö med Hökarängens gård, delvis från tidigt 1700-tal. Till helt nyligen låg Farsta Sjukhem i slutningen mot vattnet.

I närheten av Drevviken ligger även den hårt trafikerade Nynäsvägen. Här kommer arkitekturen att anpassas och varieras med högre hus längre upp mot höjden och lägre hus närmare vattnet. Längst upp, närmare Nynäsvägen, byggs studentbostäder i två huskroppar – ett höghus och ett lamellhus – som är tänkta att avskärma trafiken. Höghuset är tänkt att, med sina 18 våningar bli ett landmärke vid motorleden och ge en koppling till den äldre höghusbebyggelsen i Farsta centrum. En ny stadspark, delvis i stark lutning, gränsar till äldre bostadsbebyggelse på höjden (1960-tal, 2000-tal). En ny lokalgata, Åbrovägen, dimensionerad för busstrafik, dras genom området.

På platån där Farsta sjukhem legat, utmed Åbrovägen, byggs husen i tre kvarter med varierande höjder och med halvslutna gårdar vända mot öster och Drevviken. Mellan kvarteren löper en kvartersgata med parkeringsplatser och under gården byggs ett garage som nås från denna gata. Vid lokalgatans anslutning till Ekebergabacken byggs ett lägre 3-våningshus med verksamhetslokaler mot gatan. I det norra kvarteret byggs en förskola med 4 avdelningar i markplanet, med en förskolegård mot norr.

Genomgående varierar huskropparna i färg, material och antal våningar. Varje kvarter har ett punkthus i rött tegel med 10 våningsplan mot gatan. Dessa knyts samman med lägre huskroppar som varierar mellan 3-6 våningar, där den övre fasaden är vitputsad och den nedre är klädd med klinkers i en dov, grågrön kulör. Balkongernas väggar är klädda med sinuskorrigerad plåt och har smidesräcken. Gårdshusens höjd varierar mellan 5-6 plan och är putsade i olika jordfärger.

I områdets norra del, där lokalgatan möter Perstorpsvägen i en sluttande kil, byggs fem mindre punkthus med 5-6 våningar, även dessa är hyresrätter. Nedanför kvartersbebyggelsen planeras tre rader med bostadsrätter. Här, i slutningen ner mot Perstorpsvägen, byggs terrasserade lamellhus med 6 våningar, som trappar neråt. Drevvikshöjden ligger inom gångavstånd till Farsta centrum (10-15 min promenad) genom en gångtunnel under Nynäsvägen från Ekebergabacken. Idag trafikeras Perstorpsvägen med buss till Farsta Centrum, troligen kommer denna busslinje senare dras längs med lokalgatan i området.

KONSTPROJEKTET

Familjebostäder har en allmännyttig tradition av platsintegrerad konst i sina bostadsområden, där konsten i lika hög grad som arkitekturen skapat ett tidsavtryck. Konstens potential är stor. Ett nytt bostadsområde behöver tid för att formas mentalt, socialt och kulturellt.

Konstprojektet Drevvikshöjden innebär en möjlighet att arbeta med ett större utomhusprojekt som kan ge platsen nya dimensioner, som exempelvis kan fungera som katalysator för nya tankebanor och som förmår att adressera allt från komplexa samhällsfrågor till vardagliga, existentiella iakttagelser.

Området det gäller växer fram i etapper och därmed är det extra viktigt att följa tidsplanen i en samverkan med projektledare, beställare, landskapsarkitekter/arkitekter under hela byggprocessen, där konsten kommer in i ett tidigt skede. Det aktuella området för konstprojektet innefattar de tre kvarteren längs med Åbrovägen:

Det södra kvarteret vid infarten från Ekebergabacken består av två huskroppar i vinkel vända mot söder (hus 51, 52 och 53). En mindre butikslokal kommer ligga i markplan i hörnan Ekebergabacken/Åbrovägen. Här anläggs ett mindre torg med sittplatser under två befintliga körsbärsträd. Längre in, i vinkeln mellan husen, utbreder sig en halvöppen gård i svag lutning med trappor och ramper, och med buskar som gränsar till naturmark. Här finns sittplatser i en pergola med hammock, ett flertal planteringsytor, två större nya träd som är belysta underifrån. Den övriga belysningen består av både belysningsstolpar och ljuspollare. Gårdens huvudentré med trappor mot norr, leder ut mot kvartersgatan, Källvretslingan.

Det mittersta kvarteret som består av tre huskroppar (hus 31, 32, 33 och 34), öppnar sig mot Drevviken i sydöstlig riktning. Från Åbrovägens gårdsentré genom portiken breder innergården ut sig som en kil mot den öppna motsatta sidan, där två trappor leder ner till lokalgatan. Gården består av mestadels triangulära ytor mellan gångstråk med betongplattor/marksten som huvudmaterial. Här finns en större gräsyta, planteringsytor, cykelparkering, lekplats, sittplatser och möjlighet att grilla m.m. Belysningen består av både belysningsstolpar och pollare, och även här är ett par träd upplysta underifrån.

Det norra kvarteret består av fem hus (hus 41, 42, 43, 44 och 45) med en mer öppen gårdsbildning mot öster. Hus 41, 44, 45 bildar en huskropp i vinkel mot gatan, de andra två är fristående inne på gården. En stor del av denna gård upptas av förskolans lektytor i anslutning till hus 43. Från gårdsentrén, genom portiken från Åbrovägen delar sig gården i två gångstråk. Den norra leder till entréer i husen 41 och 42. Mellan dessa ligger en öppen plats med pergola, sittmöbler och en grill. Längs stråket finns planteringar och en cykelparkering. Mellan stråken, i anslutning till förskolans gård, finns en större gräsyta och följer man det södra stråket längs gräsytan och förskolans träplank, når man mellan hus 43 och 44 ett fristående litet hus, miljöhuset. Detta hus används för förskolans sophertering och återvinning, men ligger utanför dess område. Huset är ca 15 kvm med ett diagonalt, brutet pulpettak, fasadmaterialet består av sinusplåt.

Orienteringsplan, Drevvikshöjden

PLATSER FÖR KONSTNÄRLIG GESTALTNING

De platser som anges för detta projekt är belägna i den mest förtätade delen av området, där Farsta sjukhem har legat. Här finns både möjlighet att arbeta på en fast, tydligt markerad plats och i ett flytande, utbrett område, runt och mellan husen, inom angiven kvartersmark. I detta finns en potentiell rörelse, som kan koppla samman olika huskroppar, verksamheter och innevånare och därmed skapa associativa kopplingar mellan fysiska och metafysiska rum:

1. Ett miljöhus för sophertering och återvinning som ligger på en väl synlig plats mellan två kvarter. Detta används av förskolan, belägen på den norra innergården, men strax utanför dess område. Husets har en yta på ca 15kvm och en höjd på ca 250cm. Här är utsidan möjlig att arbeta med, och även byta ut det tänkta fasadmaterialet. Pulpettaket är knäckt diagonalt. Hus 43 intill ingår i etapp 4, klart 2023.

2. Den andra platsen är områdets markbeläggning, vars material varierar från betong, sten, grus och asfalt. Här ingår alla gångstråk inom platsmark, inne på gårdarna, mindre torgytor, runt miljöhuset samt även de två portiker som leder ut mot Åbrovägen. Förskolans område är dock inte inräknad.

3. Eventuellt finns ytterligare en plats möjlig för konstnärlig gestaltning: Bullerplanket som omger förskolans gård mot Perstorpsvägen och som är cirka 200 cm högt och 45 meter långt.

Vy från Åbrovägen.

Miljöhuset, norra gården.

UTLYSNING:

Konstnärlig gestaltning i bostadsområdet Perstorp 1 Drevvikshöjden, Farsta

Krav på konstnärskap och uttryck: I denna upphandling efterfrågas ett konstnärskap förankrat i en undersökande och idébaserad praktik, gärna engagerad i hållbarhetsfrågor och processer kring det gemensamma. Konstnären ska ha det tekniska kunnandet för sitt projekt, samt en bred förståelse för olika materials egenskaper och samverkan. Vidare krävs en god förmåga att behärska rummet och skalan i ett arkitektoniskt sammanhang.

Konsten ska kunna visa lyhördhet och förståelse för brukarna, dvs. de boende i området. Den konstnärliga idén och gestaltningen ska ha en visuell attraktionskraft och tydlighet i utförandet. Gestaltningen ska ha en god materiell beständighet om så krävs, med hänsyn till nödvändiga rutiner för områdets skötsel vad gäller renhållning etc. Det är av stor betydelse att konstnären strävar efter att material/konstruktion innebär enkla lösningar vad gäller drift/skötsel.

Konstnären bör ha erfarenhet av att arbeta platsspecifikt, gärna i utomhusmiljö, och ha förståelse för de speciella krav det ställer på material och metod. Uppdraget kräver vana vid att arbeta i stor skala. Den konstnär som kommer ifråga för uppdraget bör ha ett samtida och unikt uttryck av hög konstnärlig kvalitet.

Välkommen att delta i upphandlingen av detta konstnärliga gestaltningsuppdrag!

Monika Nyström

konstprojektledare, Stockholm konst